

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pro pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Mesečnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 30.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 231.

V Ljubljani, v sredo 8. oktobra 1890.

Letnik XVIII.

Zlate besede.

Sloveči rodoljub in mecén hrvatskega naroda, Juraj Strossmayer, ki je povodom svoje štiridesetletnice vsprejel iz vseh slovanskih pokrajin toliko čestitek, izrazil je v zahvalnem dopisu g. dr. Riegru v istini zlate besede, dajoč severnim bratom prijateljski in cenjeni svét. Ponos vsega Slovanstva želi češkemu narodu, kakor smo že omenili, „pred vsem v njegovi sredi vzajemno ljubezen in edinost, na kojoj je odkazan vsak narod, kateremu se je boriti za samostalnost, za pravo, svobodo in srečnejšo bodočnost; narodu češkemu želi v zunanjih njegovih zadevah z drugimi slovanskimi brati skupno solidarnost in prijateljsko vzajemnost.“

„Gledé solidarnosti in prijateljske vzajemnosti s slovanskimi brati je znano, — pravi brnski „Hlas“, — da so že od početka novega našega življenja poudarjali naši buditelji vzajemnost Čehov z vsem slovanskim svetom, osobito s slovanskimi brati v avstro-ogrski državi. Ta vzajemnost, ki je podstavna ideja naših naporov, ovladala je vse naše mišljenje in hrepenenje; ta vzajemnost, tolikokrat obsojevana, preganjana in natolcevana, ne more se primerjati z nemško-narodnimi težnjami najnovejše dóbe. V avstro-ogorskem cesarstvu ima pa naša zveza povsem političko barvo, kakor inace biti ne more, kajti mi Slovani vsi spadamo k tej državi, podaniki smo jednega cesarja in kralja, in sklepamo zveze med seboj samo v blaginjo cele države; da, nihče nam ne more izpuliti uverjenja, da združeni avstro-ogrski Slovani ostanejo vendarle glavna podpora države v sedanosti in prihodnosti.“

„Za črnožolte mejnike ne seza naša solidarnost, tu velja nasproti slovanskim plemenom ona prirojena vzajemnost, katera navaja brata z bratom negovati prijateljstvo, in povsem izključuje nezvestobo gledé dolžnostij do legitimnega vladarja in cesarstva. Odkritosrčno se veselimo nad vsakim uspehom in

napredkom slovanskih plemen za mejami; želimo dalje, da država naša ž njimi vzdržuje prijateljstvo in mir, dlje pa naša vzajemnost, nego do kulturnih in književnih dotik, ne sega in tudi ne more sezati, ker smo in ostanemo rodoljubi, zvesti avstrijski državi in vladarju. V tem duhu priporoča nam veliki vladika in rodoljub Strossmayer solidarnost in slovansko vzajemnost, — mi smo mu za to hvaležni. Ta vzajemnost ne more nikdar škodovati, temveč koristiti Avstriji.“

V istini so te zlate besede, katere očetovsko priporoča in svetuje Strossmayer našim severnim bratom, izražujoč željo, naj mej seboj sklenejo sporazumljenje in ljubezen in prestanejo medsebojno se prepirati na veselje slovanskih neprijateljev, in naj se združijo nasproti drugim narodom.

Isto velja o Slovencih. Zloga med narodom ne zahteva ravno, da bi se nikdo ne odlikoval od drugih in ne nadkriljeval s svojim delovanjem in zaslugami, ali da bi bili v vseh posameznih vprašanjih vsi popolnoma jedini. To je nemogoče v manjših družbah, tem manj v celem narodu, ker jednostavno soglasje v mišljenju in prepričanju ni prirojeno, torej tudi nemogoče. Že od pamtveka velja rek: „Kolikor glav, toliko mislij.“

In kaj bi tudi dosegli s tem, ko bi le jeden človek ali nekoliko ljudij mislilo in delalo za narod, vsi drugi pa bi se topo in slepo podrejali poveljem posameznikov? O narodnem življenju in napredku ne bi bilo govora, zabredli bi v gnilobo in močvirje. Prosti nazori in različno mišljenje v političnih vprašanjih ni še tolika nesreča, da le prvaki ne narekujejo različnih svojih prepričanj kot vodilo v javnosti, ker je potem celo vsopredno delovanje za skupni namen večkrat nemogoče.

Nesreča za narod je torej tako strankarstvo, kakeršno se je že večkrat izcimilo med našim narodom. Kjer vlada nerazum in besni divja strast, kjer jeden družega uničuje, zasramuje in grdi: tu ne

more napredovati narod, ker tak razdvojen in prepirljiv narod ne zasluži — samostalnosti.

Nasproti nasprotniku mora narod slovenski biti povsem jeden in zložen, a ne konglomerat raznih prepirljivih strank. Osební prepíri nam ne bodo pridobili spoštovanja. Časi so kritični, in treba nam je vseh močij, da se vzdržimo in vspešno odbijamo nasprotne navale. Če pa nastanejo med nami načelna, bistvena nasprotja, potem priporočamo zlate besede: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus autem caritas.“

Družbe sv. Cirila in Metoda

redna V. velika skupščina v Ljubljani dne 24. septembra 1890.

(Dalje.)

Kdor deluje pod trobojničnim geslom, postavi bo vse svoje moči za narodno šolstvo. Gospóda! ni vse jedno, kdo in kako podučuje našo mladež. Zgodovina našega šolstva spričuje, da kakorkoli se je urejevalo, zmir se je stvar sukala tako, da je nematerinščina na boljsem, njej se morajo slednjič klanjati vsi predmeti, še celo verouk, ki se pač ne bi smel predavati drugače, nego v materinem jeziku dotičnih učencev. (Res je!) Zoper tak pedagoški nonsens se moramo vzdigniti vsi Slovenci, kakor jeden mož. Naj se uči naša mladež tudi drugih jezikov, ker so jej potrebni, ali s tem ukom se jej ne sme zaduševati v srečo ljubav do domovine, ljubav do lastnega — če tudi majhnega in bornega naroda, da bi čislala le, kar vidi pri bogatejših narodih in hrepenela znajti se v njihovem okrilju ter se tako odtujila svoji materi. Slovenskega duha in slovenske zavesti manjka našemu šolstvu. Kar je dr. Rieger rekel pri letošnjem zborovanju češke šolske Matice, to velja tudi nam: „Materini jezik je kakor blagodejna rosa na mlada zelišča; šola z materinščino in šola z inorodnim jezikom sta si mej seboj v tisti razmeri, kakor mati pa mačeha. Ali

LISTEK

Radinje.

Zgodovinska povest Jana Podhajského. — Poslov. V. Ž. (Dalje.)

Takrat je Jaroslav s Štenovic govoril jako malo na gradu. Odgovarjal je raztreseno na vprašanja grajskega grofa. Ta je to vedenje opravičeval s tem, da se je mladi vitez pripravljaj na pot v Prago, kamor so ga zvali prijatelji zaradi važnih občnih zadev. Moral se bo vdeležiti viharja.

Ni tajil, da ni na strani Šigmundovi, ni tajil tudi svoje naklonjenosti do nove vere in je govoril o „mistru“ Janu iz Husince kakor o svetem božjem mučeniku. Četudi je bil Hrdonj z Dubnjan čisto drugih nazorov in drugega prepričanja, bila sta vendar dobra prijatelja.

Jaroslav je iskal vedno priložnosti, da bi mogel izpregovoriti o Bořku z Ledkova in se prepričati, kak vpliv bi imele njegove besede na Eliško, ali bi ostala vedno jednaka.

Deklica je vedela že dobro, kdo je oni mladenič, kateri se ji je dvakrat pokazal v gozdni samoti; zvedela je to od zgovorne Veronike. Vedela je, da je to sin sovražnika njenega očeta; četudi se je premagovala, da ne bi mislila nanj, vendar ni

mogla pozabiti njegove podobe. Še ko je molila, prikazala se ji je večkrat njegova podoba; ko je spala, videla ga je tolikratov. Vendar se ni jezila na sanje. Povedala ni nikomur, kako se je z njim sešla — niti svojemu očetu. Zdelo se ji je, da je to velik greh, imeti tajnosti pred očetom. Ali kako mu to povedati? Tajno v sobici ali po noči v postelji je plakala za Bořkom. Saj so ji dele te solze, ta jok tako dobro.

Slednjič se je ponudila Jaroslavu priložnost omeniti viteza z Ledkova.

„Zdi se mi, da so že tam na Ledku pobili zverino po gozdu, ker Bořek se potika tu okrog Radin, kakor bi tukaj stal njegov gradič. Videl sem ga tu že večkrat in tudi danes sem ga videl pobegniti v gozd, ko je zagledal mene.“

Pri tej očitni laži je zarudel; ni bil vaje laži.

Tudi dekličin obraz je oblila rudečica; oči je uprla na šivanje in prsi so se ji vzdigovale kakor valovi na jezeru, ko v nje zaveje nanagloma vihar.

To je zadostovalo. Jaroslav je spoznal njeno tajnost; prepričal se je, da se ni zastoj hvalil Bořek, da ga ljubi. Lice mu je obledelo in v očeh se mu je brala velika bolest.

„In jaz sem jo tako ljubil od prvega sestanka in ona ljubi sina očetovega sovražnika, ne pa prijatelja!“ govoril je sam pri sebi.

„A zakaj odhajate tako hitro. Mislite biti tako dolgo ločeni od nas in vendar tako kratko časa ostajate pri nas“, rekel je vitez prijazno svojem gostu, ko je ta segel po plašči in po kapi.

„Odpustite, dragi prijatelj. Moram še urediti marsikatero stvar doma, predno odjezdím, in zato moram domov.“

Ko je vrgel plašč čez ramena, padel mu je meč na tla. Jaroslav se je ustrašil, videč to neprijetnost, ali hitro je zaklical: „No, vidim, kako se morem zanesti na posle. Tù mi dá nepozoren sluga star, zlomljen meč. Dobro, da je to v kraji, kjer se ni bati sovražnika, ker se mora iti v najtemnejši noči po temnem gozdu, za kar vam hvalo, gospod grof.“

Drugič je zarudel gospod Štenoviški nad svojo drugo lažjo.

Stisnil je desnico Hrdonjevo, stisnil Eliščino ročico in se ločil od nje z bolestnim, žalostnim pogledom in je hitel po strmi skali navzdol k svojim Štenovicam.

V gozdu pod gradom se mu je prikazal Bořek, ali tedaj se mu je — neoboroženemu ognil s ceste. Dobro je spoznal iz njegovega očesa, kaj se mu je dogodilo, in to ga je oblačilo.

V malo dneh je odšel Jaroslav s Štenovic v Prago.

(Dalje sledi.)

naj v oči gled vsemu temu mirno gledamo, kako nam neprijatelj od vseh strani sili v dežel? Ali nam skušnja ne potrjuje, da se on ne prilagodi našim razmeram, marveč gleda, da se mi ravnamo po njem? Kdaj se bomo pač spametovali? Ljubezni do rodne zemlje nam naklada dolžnost, da pod trobojnico neumorno delujemo za svojo domovino in svoj narod. Vsak naj stoji na svojem mestu in vsak po svojem stanu naj dela na krščanski podlagi za blagor svojega rodu. Kar smo s težavo sozidali, tega z neslogo ne podirajmo ni z desne, ni z leve. — Držimo se vsi stare slovenske trobojnice! Branimo svoj dom in rod — bodimo vsi obmejni vsi stražniki vsem neprijateljem slovenske stvari in soglasno zakličimo s pesnikom:

Nazaj!
Nobeno ped
Za celi svet
Ne damo več,
Ne damo preč.
Ne damo zemlje naše, —
Slovenske zemlje naše!

S tem sklepom, č. skupščinarji, ločimo se v ljubezni širom naše domovine. (Burno odobravanje, ploskanje in čestitanje tajniku.)

Prvomestnik vpraša, da-li hoče kateri skupščinar kaj pripomniti tajnikovemu poročilu? Ker se nihče ne oglasi, konstatuje, da je odobreno.

3. Glavni blagajnik dr. J. Vošnjak omenja, da se blagajnične knjige sklepajo koncem vsakega leta in tak račun o dohodkih in troških za l. 1889 je č. skupščinarjem tiskan na razpolaganje. Potem ga pojasni in spopolni z nastopnim poročilom:

Račun naše družbe za IV. družbeno leto 1889 ne kaže tako ugodnih števil, kakor računi za prejšnje leto. Troški so se nasproti prejšnjemu letu zdatno povišali ter znašali 6341 gld. 6 kr., dohodki pa, namesto da bi v isti meri narasli, so se znižali in znašali le 5542 gld. 43 kr., torej je bilo primanjkljaja 798 gl. 63 kr., kateri se je plačal iz glavnice. Dohodki so bili manjši, ker se je le malo novih podružnic ustanovilo, starejše pa so pošiljale le še doneske letnikov in podpornikov, ker so ustanovniki vplačali svoje doneske v 1. letu ustanovitve podružnice. Zato je družba od podružnic prejela le 3808 gld. 3 kr. (l. 1888 4631 gld., l. 1887 7224 gld.) Tudi volil je bilo le 70 gld. Večja darila je že društveni tajnik omenil v svojem poročilu in omenjam le še 100 gld. darilo slovenskega duhovnika za izdavanje knjig, 100 gld. od mariborskih bogoslovcev itd. Za prodane knjige se je skupilo 364 gld. 90 kr.

Troški naraščajo, zlasti ker družba vzdržuje slovensko ljudsko šolo v Trstu, katera je letos že tri-razredna in bode morala prihodnje leto otvoriti še 4. razred. Vsi troški za pet šolskih vrtec in za šolo v Trstu so znašali 2921 gld. 54 kr. Omenjati vendar moramo pohvalno, da tržaška moška in ženska podružnica znatne zneske nabirati za vzdrževanje teh zavodov. Po računu, katerega je tržaška podružnica predložila vodstvu, kaže se, da je bilo za vrtec in za šolo pri sv. Jakobu l. 1889 stroškov 1949 gld. 79 kr. in da je nabrala moška podružnica 628 gld. 24 kr., ženska 241 gld. 41 kr. [Za vrta v Pevmi in Podgori pri Gorici plačuje družba 700 gld. na leto.

Tudi l. 1889 je družba posodila neki šolski občini na Stajarskem 1000 gld., da si je mogla ustanoviti slovensko šolo v trgu, kjer je le nemška šola.

Za izdavanje knjižnice je družba že precejšnje zneske potrosila, pa gotovo mnogo koristila in društvu privabila novih prijateljev in podpornikov. L. 1889 sta se natisnila in razposlala 2. in 3. zvezek knjižnice „Rudolf Habsburški“ in „Valentin Vodnik“. Troški za izdavanje knjižnice so do konca 1889 l. narasli na 1191 gld., dohodkov pa je bilo 761 gld. V vsem je bilo l. 1889 6341 gld. 6 kr. izdatkov in ako se odštejejo vsi izdatki od imetka, ostalo je v blagajnici 9013 gld. 14 kr.

Družba je v prvih štirih letih svojega poslovanja nabrala 26.907 gld. in z doneski, katere je družba že letos prejela v znesku 4875 gld., 31.782 gld., potrosila 17.894 gld., oziroma z letošnjimi dozdajnimi troški 21.596 gld. v prid slovenskega šolstva. Številke niso tako velike, kakor pri drugih enakih društvih, vendar za naše razmere, ko mora narodnjak na vse kraje donesti podpore, dovolj častne. Podružnice pa prosim, da naj vztrajajo v svojem domoljubnem delovanju, kajti na njih sloni vsa družba. Le ako bodo one vedno pošiljale svoje doneske, mogla bo družba izvršiti svoj vzvišeni namen, da

vsestranski podpira in pospešuje slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi. (Občna pohvala.)

Skupščina sprejme s splošnim odobravanjem denarničarjevo poročilo. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Notranje dežele.

Najhujši udarec v celi volilni borbi zadala je dunajskim židovskim liberalcem izvolitev kapelana Schnäbela proti dr. Gröblu. Pred volitvami so se liberalni listi trdno zanašali, da bodo Dunajčanje tudi ob teh volitvah pokazali, da je Dunaj liberalno mesto; ko so pa v kljub takemu deklamovanju pri volitvah pridobili združeni kristijani pet mestnih volilnih okrajev, kjer pa ni bil izvoljen noben duhovnik, vzdihovala je sicer „N. Fr. Presse“ in ž njo seveda tudi vladna „Presse“, a tolažili ste se rekoč: Jedno uteho, edino zadoščenje pri tem imamo, da vendar noben duhovnik ni bil izvoljen; to bi bila največja sramota za Dunaj, ko bi glavno mesto duhovniki zastopali v deželnem zboru. In sedaj je uničena liberalcem tudi ta edina tolažba, kapelan bo zastopal 3. dunajski okraj v deželnem zboru. Tega seveda ne morejo umeti židovski liberalni listi, kajti tako so očrnilo zadnja desetletja duhovnike in njihov stan, da niti na ulicah niso bili dunajski duhovniki varni pred surovostmi židovskih kričarjev; Bog ne daj, da bi se bil duhovnik pokazal v kakem političnem društvu pred desetimi leti. Sedaj pa se pridno vdeležujejo političnega življenja, in ljudstvo gré vdano za njimi, ker v njih vidi zanesljive prijatelje, ki imajo najboljšo voljo in vsestransko zmožnost rešiti ljudstvo vsaj ob 11. uri iz krempeljv stiskajočih jih židovsko-liberalnih odiruhov. — Te volitve so pokazale, da je liberalno časopisje na Dunaji izgubilo mnogo svojega vpliva, s studom se ljudstvo obrača od njega in izroča poslanske sedeže možem, katere najraje napada isto židovsko časopisje. — Stranka združenih kristijanov pa se je tudi sestila ob tej priliki; Schönererjevi pristaši, ki skilijo na Nemško čez avstrijske meje, niso volili duhovnika, a ker je v kljub temu zmagal, pokazalo se je, da združeni kristijani izdajalskih Velikonemcev ne potrebujejo v svoji sredi.

Veleposestniki dolenjeavstrijski so se pod načelnštvom grofa Falkenhayna zbrali v deželni hiši na Dunaji ter sestavili listo 15 konservativnih kandidatov za veleposestvo v deželni zbor. Liberalni veleposestniki so seveda postavili tudi svoje kandidate; izbrati pa so morali petero novih, ker prejšnji ali niso hoteli več voljeni biti, ali pa jih niso marali. Pri zadnji volitvi, kjer se je osnovala neka srednja stranka, so zmagali liberalci z neznatno večino; pri letošnjih volitvah se je čistilo obzorje za volitev, srednja stranka je izginila in voljeni so vsi od liberalnega veleposestva priporočeni kandidati. Torej bodo prihodnjih šest let liberalni zastopniki veleposestva židom opravljali hlapčevsko službo.

Prva socijalno-demokratska občina v Avstriji je nemška Albrechtsdorf na Češkem; ondaj je bilo namreč pri zadnji volitvi občinski voljenih poleg 8 liberalcev 10 socijalnih demokratov, ki si bodo seveda iz svoje srede izbrali župana. V tej občini je središče agitacije starokatolikov, katero so seveda liberalci podpirali proti katoliški cerkvi; sedaj, ko jih socijalni demokrati več ne potrebujejo, vrgli so jih — pod klop prav po zasluženi.

Finančna ministra avstro-ogrska Dunajevski in Weckerle imata te dni svoje posvetovanje na Dunaju in sicer gledé na vravnavo valute; določila sta, da se v ta namen skliče enketi veščakov za Avstrijo in za Ogrsko, ki naj bi o tej stvari sestavili strokovnjaške ukrepe.

Vnanje države.

Bolgarija. Iz Sofije se poroča 5. t. m.: Sočasno s sobranjem bode zboroval v glavnem mestu tudi bolgarski škofovski cerkveni zbor. V zadnjem zasedanju v Ruščuku se je dosegel z vlado modus vivendi, ker so cerkveni dostojanstveniki uvideli, da je najbolje z vlado v miru živeti. Zato je vlada obljubila cerkvenemu zboru, da bode izboljšala gmotno stanje nižjega duhovništva in da se bode predložil dotični načrt že v prvem zasedanju. Načrt se bode pretresoval najprvo v cerkvenem zboru, potem pa v sobranju. Z dovoljenjem cerkvenega zbora se bodo vravnali tudi bolgarski samostani. V Bolgariji je mnogo samostanov, samó v okolici sofijski jih je dvanaest, toda primerne organizacije ni v njih niti v cerkvenih, niti gospodarstvenih zadevah. Istotako je treba preosnovati največji bolgarski samostan na gori Rilu, v katerem živi čez 100 menihov. Naposled se bode posvetoval cerkveni zbor o preosnovi duhovnih zavodov, kar je tudi jako potreba.

Italija. Pogovor, ki ga je imel Saint-Cere s Crispijem, omenjal se je že na dolgo in široko po listih. Zdaj pa poročajo listi pogovor, katerega je imel s finančnim ministrom Giolittijem. Giolitti vé dobro, v kakem položaju so italijanske finance, vendar upa, da jih bode izboljšal in sicer s štedljivostjo, preosnovo in zopet s štedljivostjo. Po njegovem mnenju se lahko v vsacem ministerstvu štedi, da, celó v vojnem in mornariškem. On méni tako štediti, da ne bode treba nakladati nobenih novih

davkov. Saint-Cere opomni tu, da niso drugi italijanski državniki taki optimisti, kakor je Giolitti. Pa kako tudi, saj znaša primanjkljaj italijanskih financ celó milijardo. Italijanska vlada je tako zadolžena, da jej noče nihče več posoditi. Davki, pravi Saint-Cere, so pa tudi toliki, da moré italijansko prebivalstvo. Trgovec, ki je plačal pred 20 leti 700 frankov, plačuje dandanes 10.000 frankov davka, bolnišnica Santo Spirito 40.000 namesto 8000 frankov. Italiji so vrgli čez njena pleča pretežek oklep, onemóči mora pod njim in obubožati. Odvzel naj bi se jej ta oklep, da bi mogla živati sveži zrak, in že v petih letih bi se finančne njene razmere zdatno izboljšale. Italija naj nastopi v politiki mirovno pot in kmalu bo imela dobre finance. — Kdo bo rekel, da ni temu tako. Trodržavna zveza pokaplja blagostanje italijanskega prebivalstva. Nemčija narekuje oboroženje in Italija se oborožuje, da ugoti svoji zaveznici. Toliko milijonov leto za leto za oborožene vojaške čete in vse to plačaj ubogi davkoplačevalec. — Obravnave med Anglijo in Italijo z ozirom na uravnavo mej med angleškim in italijanskim ozemljem v Afriki so se zopet pričele te dni v Neapolu. Kako se utegneta sporazumeti omenjeni vladi, poročali bomo svojedočno.

Švica. Pri ljudskem glasovanju v tesinskem kantonu je bilo skleneno z veliko večino, da naj ne popravi kantonske uprave veliki svet, marveč posebni v to svrhu sestavljeni upravni svet.

Nizozemsko. Sicer poročajo nizozemski uradni listi, da kralj Viljem III. okreva ter utegne v kratkem prevzeti spet državne posle v svoje roke. Toda druga zasebna poročila pa pobijajo to uradno poročilo ter pravijo, da ni v višjih krogih nikogar, kateri bi ménil, da je kralj zdrav na razumu. Časih ga napada bolezen s tako silo, da izgubi kralj popolnoma svoj razum. H kralju ne hodi nikdo razven njegovega zdravnika in ministrov, sicer pa tudi ti zelo poredkoma. Naj bode temu vže tako ali tako, toliko je gotovo, da ni kralj več sposoben za državna opravila. Če tudi je kralj Viljem toli onemogel, vendar noče ne kratko ne malo slišati, da bi se uvedlo regentstvo.

Dansko. Iz Kodanja se poroča 6. t. m.: Danes je bil otvorjen državni zbor. Finančni minister bode predložil jutri proračun, kateri kaže 54½ milijonov kron dohodkov in 59 milijonov kron stroškov.

Portugal. Portugalski kralj je dal povelje generalu d'Abreu e Souca (zmerni progresist), da naj osnuje spravno ministerstvo.

Anglija. V Škociji so se pričeli zopet ogromni delavski štrajki. Število štrajkovcev znaša blizu 6000. Izmed 78 plavčev se dela samo še v šestih. Če bodo štrajki dlje časa trajali, zmanjšalo se bode izdelovanje železa v Škociji vsak teden za 5000 ton.

Izvirni dopisi.

Iz novomeškega okraja, 6. oktobra. Visoka c. kr. deželna vlada kranjska je z odlokom z dné 31. julija t. l., št. 9096, dovolila „Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo“, ter ob enem potrdila sledeča pravila:

§ 1. Namen društva je, pospeševati materialne in duševne koristi učiteljskega stanú sploh, sosebno učiteljev in učiteljic tega okraja, in napredek v ljudski šoli.

§ 2. Društvo izdaje vsak mesec svoj časnik „Dolenjski učitelj“ kot društveno glasilo. Vredništvo in upravnštvo prevzame društveni odbor; jeden ud tega odbora je odgovorni vrednik društvenega glasila.

§ 3. Društvo obstoji iz: a) pravih, b) podpornih, c) dopisujočih, d) častnih članov ali udov.

§ 4. Pravi član more biti vsak učitelj ali učiteljica kake javne ali privatne ljudske šole in učiteljišč avstro-ogrskega cesarstva, ki redno vplačuje od občenega zbora določeni letni donesek. Vsi pravi člani dobivajo društveno glasilo brezplačno. (Občni zbor je dné 18. septembra 1890 sklenil, da ima vsak pravi član vplačati, ko pristopi, 1 gld. 60 kr., potem pa vsako leto 1 gld. 10 kr.)

§ 5. Podporni udje postanejo vsi šolski prijatelji, kateri društvo z letnimi, od občenega zbora določenimi doneski podpirajo in te doneske redno vplačujejo (ko pristopijo, 2 gld. 5 kr., potem pa vsako leto 1 gld. 55 kr.). Zato dobivajo društveno glasilo.

§ 6. Dopisujoči udje so vsi, kateri z dopisi duševno podpirajo to društvo. Za društveno glasilo plačajo le polovico doneska pravih udov (ko pristopijo, 80 kr., potem pa vsako leto 55 kr.).

§ 7. Častni člani plačajo za društveno glasilo po 1 gld. na leto.

§ 8. Vsak, ki hoče postati redni ali pravi, podporni in dopisujoči član društva, ima se pri društvnem odboru zglediti in določeno letnino plačati. Kdor se sprejme, njega ime naznani se v društvnem glasilu (dokler ne bode društveno glasilo izhajalo, — v „Popotniku“).

§ 9. Vsi člani imajo pravico, navzočni biti pri vseh zborih, staviti nasvete in vdeleževati se posvetovanj.

§ 10. Samo pravi in častni člani imajo aktivno in pasivno volilno pravico in odločilen glas.

§ 11. Društveni odbor s sedežem na Toplicah pri Novem Mestu sestoji iz: načelnika (g. nadučitelj in vodja Ferdinand Kalinger), njegovega namestnika (g. učitelj Alojzij Potokar), tajnika (gosp. nadučitelj in vodja Davorin Judnič), blagajnika (gosp. učitelj in vodja Maks Šribar), odgovornega vrednika društvenega glasila (nadučitelj Judnič) in treh odbornikov gg.: Jerše, Krištof, Jarm. Da je društveni odbor sklepčen, mora biti navzočih vsaj pet udov.

S tem se ujudno vabijo vse gospodične učiteljice in gg. učitelji, kakor vsi prijatelji šole, da mnogobrojno pristopijo društvu in letne društvene doneske pošiljajo društvu blagajniku g. Maksu Šribarju, pisma in vse društva se tikajoče dopise pa društvu tajniku gosp. Davorinu Judniču v Črnošnicah.

Bog i narod!

Iz Prage, dné 5. oktobra. (Preobrat v narodu. — Socijalistično gibanje. — Za poplavljenca. — Mestni proračun. — Razno.) V naši domači politiki je osupnil vsakoga dr. Riegra odstop od predsedništva društva „Jednota občanů pražských“, katero je doslej vodilo agitacijo ob mestnih volitvah. Vzrok je navel, da bi se moglo škodovati društvu ko bi se géslo: „Proč s spravo!“ preneslo med društvo. S tem činom se odpoveduje najčelnejši mož v češkem narodu agitacijskemu delovanju na političnem polju kraljevske stolice.

Ta pojav svedoči, da ima voditelj naroda že dosti teh krepelcev, katere mu pod noge meče vladna blagohotnost in da bode počasi odložil vse politične funkcije, katere je doslej izvrševal. Proti toku je pač težko plavati in valovi protispravnega gibanja dotaknili se bodo i gotovo meščanskega društva gledé kandidatov v mestni zastop. Odstop g. dr. Riegra od predsedništva je samo ud v verigi daljših činov, ki bodo sledili.

Znano je, da se je vlada izogibala našim zahtevam, in lahko rečem, ako do danega obroka ne dovoli češčine v notranjih uradih, pa nastane — katastrofa. Dr. Rieger se potem odpové svojemu mandatu in zajedno bode poravnava, ki je vladi tako tesno prirasla k sreci — splavala po Veltavi. Vse vésti pa, koje objavljajo nemški listi v poslednji dōbi o gosp. dr. Riegru, so gola izmišljotina. Po-udarjam, da je g. dr. Rieger popolnem zdrav, da ne namerava nikamor potovati, na pr. na Laško, in da gosp. doktor še jako bistro vidi, dalje, nego je to po volji neprijateljem njegovim.

Sploh v tako kritični dōbi, kakor je dandanašnja, ni dobro, prikrivati in zatajevati pravi položaj in sebe varati optimistično, treba se je pripravljati na bodočnost. Naj pride nad nas karkoli — pravi „Čech“ — in če treba celó „radikalna“ povodenj, nič ne smé presenečiti ostale razvaline bivše staročeške stranke. Trpko je to za nas, da moramo nekđaj najbolj organizovano stranko v naši državi primerjati povsem z razvalinami. Na češki strani so vdeležniki dunajskih spravnih obravnav kazali preveč zaupanja in poštenosti, nasprotno pa vlada na nemški strani — neodkritosrčnost in nenaklonjenost. Staročehi so vladi in njenemu izrodu žrtvovali vse, kar so mogli.

Zatem pa mladočeški radikalizem po Češkem vedno oblastneje dviga svojo glavo in skoro izključno vlada. Do deželnozbornskega zasedanja je le še nekoliko dnij, vlada pa še zdaj pomišlja in se obotavlja, mestu da bi poslušala razumne in hladne nazore Riegrrove in vsaj pred zasedanjem ugodila nekoliko češkemu narodu. Riegra bodo posnemali i vsi staročeški poslanci in se bodo odpovedali svojemu poslanstvu, kajti tako jim velevala njih čast in dolžnost do bivšega voditelja in ga ne bodo pustili pasti samega. In če tudi mladočeški poslanci odložé svoje mandate, potem so pa dnovi sedanjega „poravnalnega“ deželnega zbora šteti, kajti slednjega bode vlada razpustila, narod češki in vsa država stali bodo pred novim važnim preobratom velicega zgodovinskega pomena.

In kakor vlada živahno gibanje med Mladočehi, istotako med češkimi socijalisti, njihovimi somišljeniki. V dan 28. septembra so se zbrali v Pragi na strelskem otoku odposlanci socijalne demokratske stranke — pri zaprtih durih, dalje povabljene osebe, vseh vkupe 232, med njimi 182

delavskih delegatov, tudi z Morave. Z novim letom počenši so sklenili, da bo izhajal osrednji list („Nový Věk Svobody“) čeških delavcev. Osrednji sedež odbora in osrednjega glasila socijalistične stranke bode bajé Brno. Dalje se je mnogo govorilo, da bode socijalistična stranka podpirala le take štrajke, ki se vrše na podstavi dobre organizacije in so bili odobreni od osrednjega odbora. Socijalisti imajo naloženo kot bratsko dolžnost, socijaliste podpirati v vseh slučajih, organizacija pa mora biti železna in disciplinovana. Jedro vsemu posvetovanju je, kakor sem poizvedel, da se češki socijalni demokrati nameravajo reorganizovati, kakor socijalisti na Nemškem. Tudi se je neki govornik izrazil, da so katoliški časopisi delavstvu neprijateljski in nasprotni. Ko bi se bil vsak delavski organ tako pošteno poganjat ter pisal o socijalnem vprašanju, kakor katoliški listi, davno bi se ravnalo z delavci dostojneje — po krščanski!

Za naše poplavljenca se je do včeraj nabralo pri deželnem podpornem odboru vkupe: 464.491 gld. 87 kr. Iz glavne stolnice Bolgarske, iz Sredec, je pa došla te dni zbirka 1080 frankov v zlatu od ondornih Čehov in nekaterih Bolgarov z jako gniljivim pripisom. Lepi ta dar je jasen dokaz rodoljubja in ljubezni do rodne zemlje naših rojakov v Sredec, v obče se pa Čehi na Bolgarskem često z lepimi svotami spominjajo „Matice školske“. Vzorno iskrenost so osvedočili takoj po poročilih o grozni povodnji rojaki naši v San Francisku. Dnó 4. sept. narasla je Veltava tako, da se je lahko prorokovala katastrofa. Dnó 5. septembra dospela je v Kalifornijo vest o tej nesreči, dnó 6. sept. pričeli so zbirko in dnó 7. septembra je že datovan in odposlan v Prago prvi izkaz, v svoti 427.25 dolarjev; noveci bili so nakazani brzajavno. To se pravi hitrost in iskrenost v češkem domu!

A tudi kardinal Lavigerie spomnil se je ponesrečenih na Češkem. Českoslovska beseda v Parizu priredi vsako leto v predvečer sv. Vavla v veliki dvorani restavracije „des Quatre Tourelles“ svetovavclavsko zabavo; tako tudi letos, in sicer na korist poplavljenca na Češkem. Prosluli bojevnik za svobodo črnih sužnjev v Afriki, kardinal Lavigerie (tajnik njegov je Čeh Jedlička), poslal je od boru 100 frankov. Gotovo je to lep dokaz, da tako odličen mož, čegar ime spoštljivo izgovarja ves omikani svet, izraža svoje simpatije do Čehov. Žal, da se isto ne more reči o mestih Avstro-Ogrske: razven Zagreba, odkoder je bilo vposlano 50 gld., ni se doslej še oglasilo niti jedno mesto! In vendar je znano, da je bila Praga vselej v prvi vrsti tam, kjer je trebalo priteči na pomoč nesrečnežem. Od l. 1872. podarilo je mesto naše 28.200 gld. po povodnji prizadetim deželam, torej skoro 1800 gld. na leto!

Kake ogromne izdatke ima na leto stolno mesto naše, pojasnjuje najbolj proračun za l. 1891. Vsi troški so proračunjeni na 3.700.000 gld., prejemki na 1.689.000 gld., torej primanjkljaja 2.010.888 gld.; priklade kakor lani, znašajo 1.382.973 gld., tedaj nepokriti primanjkljaj: 473.915 gld., ki se mora pokriti z noveci od prodanih hiš, zemljišč, posestev itd. Izmej projektovanih del občine naše imenujem: gradnjo nove vojašnice za deželno brambo (200.000 gld.), razne vodne stavbe, nov vodovod do jubilejne izložbe (191.270 gld.), poprava tlaka (150.000 gld.), slavnostni izdatki za jubil. izložbo (40.000 gld.), reprezentacijski troški praške občine (60.000 gld.) itd. Če bode pa dunajskemu županu podeljen virilni glas za deželni zbor, zahteval ga bode tudi župan g. dr. Šolc za Prago istotako.

V četrtek 9. oktobra in v torek 14. t. m. bode koncertoval v národnem gledišči slavni naš e. in kr. komorni virtuozi g. Fr. Ondříček prvokrat po letošnjem potovanju na iztok, — a tudi Vas v Ljubljani obišče, predno odrine na Nemško, Dansko, Švedsko in Norsko, in leta 1891. na to v Severno Ameriko, kjer je za 100.000 gld. engažovan v 50 koncertih!

Z juga, in sicer iz Dalmacije, se je pa povrnil domov s svojega petmesečnega arhivalnega potovanja g. prof. dr. Konst. Jiřeček. Osebito je raziskaval sodne arhive v Zadru, dalje v Dubrovniku in Kotoru ter je prinesel seboj mnogo zgodovinskega gradiva k povestnici Dalmacije, Ercegovine, Bosne, Albanije in Črne Gore.

Naposled bodi omenjeno, da so včeraj pričeli zakopniki pod poveljništvom ženijskega majorja razstreljavanje sesutih stebrov Karlovega mostu z dinamitom. Vodo vsak strel vrže 8 metrov visoko.

Po odstranjenji teh podrtin in kamenja poklican bode iz Hamburka spreten potapljač (rojen Čeh), da preišče temelje vseh mostnih stebrov, bodo-li mogli držati most.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Dnó 7. oktobra 1890.

Navzočih je 24 mestnih odbornikov. Župan Grasselli naznani, da se je povodom cesarjevega rojstvenega dnó in godu deputacija mestnih zastopnikov poklonila gosp. deželnemu predsedniku in ga prosila, naj naznani na Najvišje mesto udane čestitke mestne občine.

Dalje se župan spominja grozne nesreče, ki je vsled povodnji zadela kraljevino češko in vzlasti stolno mesto Prago. Ker je oglašen v tem oziru nujen predlog, župan ne stavi nobenega predloga.

C. kr. poštno in brzajavno ravnateljstvo v Trstu je v imenu trgovinskega ministerstva izrazilo zahvalo za naklonjenost mestnega zastopa, ki hoče prodati primeren prostor na cesarja Jožefa trgu za novo poštno poslopje.

Odbornik Hribar stavi nujni predlog v imenu finančnega odseka, da mesto Ljubljana dá za poplavljenca na Češkem 500 gld. in da gosp. župan v imenu mestne občine ljubljanske izrazi globoko sočutje ces. namestništvu v Pragi povodom velike nesreče. Predlagatelj je obširno utemeljil svoj predlog, ki je bil soglasno sprejet.

Odbornik dr. Majaron stavi nujni predlog, naj se mestni zastop ljubljanski obrne s prošnjo do c. kr. poštne in brzajavne ravnateljstva v Trstu, da v Ljubljani uvede dvojezične poštne pečate. V tukajšnjih poštah uradih rabijo se namreč šesteri pečati, od teh sta pa le dva nemško-slovska, namreč pri poštah hranilnici in pri oddelku, kjer se oddajajo rekomandovana pisma, ostali štirje pečati so izključno nemški. Ko bi ravnateljstvo ne ustreglo tej opravičeni želji, naj se storé daljši koraki. Predlog je bil soglasno sprejet.

Odbornik dr. Gregorič je v imenu policijskega odseka obširno poročal o premembi tržnega reda gledé na prekupevanja. Nekateri prekupevalci so jako nadležni prodajalcem z dežele, kakor tudi ljubljanskemu kupujočemu občinstvu. Že leta 1848. so bile določbe, da do 11. ure prekupevalci niso smeli kupovati blaga; pozneje so bile te določbe preklicane, a čez nekaj let zopet vpeljane za tržne dni. Od l. 1879. pa je popolna svoboda na trgu, ljubljansko konsumno društvo pa je sprožilo željo, naj bi mestni zastop s primernimi določbami zopet omejil prekupevanje vsakovrstnih živil. O predlogih je bila dolga debata. Kakor se nam dozdeva, stvar ni bila še dovolj zrela, ker čuli so se komentari o predlogih, iz katerih moremo sklepati, da bodo imeli prodajalci z dežele mnogo sitnosti in morda tudi škode. Po daljšem razgovoru so bili sprejeti naslednji predlogi, katere je zagovarjal poročevalec dr. Gregorič:

I. Paragraf 5. sedanjega tržnega reda iz leta 1866. naj se v prihodnje glasi: 1. Trg traja za blago v paragrafu 1. in 2. naštetu od ranega jutra do 3. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih le do 10. ure dopoldne. Do 10. ure je vsakdanji trg za domače potrebe. Do te ure je prepovedano vsako prekupevanje živil.

II. § 19. naj se glasi: Prestopki tržnega reda, ako ne spadajo pod splošni kazenski zakonik, kaznujejo se z denarno globo od 1—10 gld., zaporom do 48 ur, z odstranjenjem s trga. Prestopek prepovedi se kaznuje prvič s konfiskacijo kupljenega blaga, ali z denarno globo od 1—10 gld.; drugič s konfiskacijo blaga in denarno globo; tretjič pa z začasnim odstranjenjem s trga. Eventualno se v teh slučajih kaznuje z zaporom (§ 70. obč. reda).

Te določbe stopijo v veljavo s 1. dnem novembra t. l.

Šolskega in finančnega odseka poročilo o ustanovitvi višje dekliške šole je bilo odstavljeno od dnevnega reda.

V imenu šolskega odseka je poročal odbornik dr. Majaron o šolskem vrtu pri prvi mestni petrazredni deški šoli, in nasvetoval: 1. Dovoljuje se, da se prostor pri novi šoli v Poljskih ulicah priredi in vzdržuje kot šolski vrt za nazorni in stvarni pouk; 2. dovoljuje se za njegovo prirejenje znesek 300 gld., a za vzdrževanje znesek letnih 60 gld. — Oba predloga sta bila sprejeta.

Odbornik Valentinčič je poročal o nagradah na tukajšnjih obrtnih pripravljavnicah in nasvetoval:

Ker se take nagrade za vodstvo in pouk na obrtnih šolah za izvanredno poučevanje že od prej izplačujejo, predlaga šolski odsek, da se to nakazilo nagrade v znesku 330 gld. za drugi tečaj šolskega leta 1889/90 vzame na znanje. — Obvelja.

Odbornik župnik Rozman poroča o prošnji vodstva mestne nemške dekliške šole za zvišanje letne dotacije in predlaga, naj se po nasvetu mestnega šolskega sveta dotacija zviša od 25 na 40 gld.

Pri tej točki so se čule mnoge opravičene pritožbe o mestnih nemških šolah. Tako je dr. vitez Bleiweis med odobravanjem občinskega zastopa naglašal, da vodstvu mestnih nemških šol lové otroke ljubljanske in iz okolice za svoje šole in da se pod sedanjim vodstvom mestnega šolskega sveta germanizuje. (Živahno pritrdjevanje.)

Župan zagovarja mestni šolski svet, češ, da nima potrebnega vpliva in zakonitega določila proti temu.

Odbornik Hribar poudarja, da je vsaj deloma mestni šolski svet kriv tej germanizaciji, ker priporoča za te šole učitelje, ki skušajo povzdigniti nemške šole s slovenskimi otroci; dalje je deželni šolski svet izdal ukaz na obe vodstvi nemških mestnih ljudskih šol, da morata sprejeti vse otroke, naj znajo nemški, ali ne.

Župan zopet zagovarja mestni šolski svet, češ, da on ne imenuje mestnih učiteljev.

Dr. vitez Bleiweis, ki zastopa mesto Ljubljano v deželnem šolskem svetu, konstatuje, da deželni šolski svet ni izdal uradnega takega ukaza, in če sta ga dobili vodstvi nemških šol, zgodilo se je to le zasebno od poročevalca deželnega šolskega sveta.

Naposled je bil predlog o zvišanju letne dotacije za mestno nemško dekliško šolo z večino glasov odbit.

Odbornik Hribar poroča v imenu vodovodnega direktorija o vodovodni nakladi. Ker je nekaj javnih vodnjakov že postavljenih in se bodo ostali postavili še to jesen, ker je voda vpeljana že v več ko 460 hiš in ker je v mestu toliko inštalaterskih podjetij, da si lahko v kratkem omislijo vpeljavo vode tudi ostale hiše, nasvetuje: I. Vodovodna naklada v zmislu zakona z dné 23. novembra 1889 pobirati se ima začeti dné 1. novembra t. l.; II. mestnemu prebivalstvu naj se to naznani s plakati na uličnih vogalih in z objavami v tukajšnjih treh dnevnikih. — Obvelja.

Odbornik Hraskey v imenu vodovodnega direktorija nasvetuje, naj se vsled prošenj za tukajšnje Marijanišče in frančiškanski samostan vodovodna naklada zniža od 12 na 10 kr. za kub. meter vode in dovolita brezplačna vodoméra. — Vsprejeto.

Dnevne novice.

(Pro demo.) Čuli smo že večkrat pritožbe, da tukajšnji listi sploh ne objavljajo točnih in stvarnih poročil o sejah mestnega zbora ljubljanskega. Te tožbe so več ali manj opravičene, a četudi nimamo pravice govoriti v imenu ostalih dveh dnevnikov

ljubljanskih, vendar odločno oporekamo in gotovo v soglasju z obema tovarišema proti temu, da bi bila krivda edino le na strani poročevalcev. Posamezni važni in javnosti namenjeni predlogi, oziroma sklepi beró se tako hitro in večkrat tako ne razumljivo, da si jih najspretnješi poročevalci ne morejo za beležiti. In če drugi dan stikamo po pisarnah za dotičnimi sklepi, težko jih ali celó ne dobimo. V interesu stvari same torej želimo, naj bi gg. poročevalci mestnega zbora kakor-koli preskrbeli prepise sklepov ter je blagohotno izročili vsem trem časnikaškim poročevalcem, kakor to dela vsled prošnje dve leti sém navadni gosp. poročevalec o mestnem proračunu in računskih zaključkih.

(V večerajšnji seji mestnega zbora ljubljanskega) je odbornik g. dr. Majaron stavil na g. župana interpelacijo zaradi g. grofa Künigla ter vprašal, kaj je g. župan storil v zadoščenje žaljenega narodnega meščanstva in katere korake hoče storiti, da se zaprečijo morebitni konflikti. Gosp. župan je odgovoril, da mestni magistrat ni imel povoda o tem ukrepati, kar so pisali listi, posebno zato ne, ker je dotičnik uradnik politične gosposke, ki naj stori svojo dolžnost. Sploh pa mestni magistrat nima sredstev, da bi mogel zabraniti mogoče konflikte.

(Za poplavljenca na Češkem) je mestni zastop ljubljanski v sinočnji seji, kakor obširneje poročamo na drugem mestu, dovolil 500 gld.

(Za lončarje.) Nedavno smo i mi poročali, da je tukajšnji mestni magistrat po nasvetu mestnega fizikata prepovedal lončarjem iz Komende prodajati lončeno posodo. Včeraj je odbornik g. Hribar vprašal v javni seji, kako daleč sega ta prepoved? Gosp. župan je odgovoril, da je prepovedana le taka posoda, ki je slabo in nezadostno pocinjena, in ne vsa posoda sploh.

(Osebná vest.) Namesto g. dr. Andreja grofa Schaffgotscha je izročeno vodstvo predsedniške pisarne deželne vlade kranjske gosp. okr. komisarju vitezu Lasehanu.

(Premije.) Notranje ministerstvo je v priznanje zaslug pri cepljenju kozá leta 1889 prvo premijo v znesku 63 gld. priznalo pokojnemu okrožnemu zdravniku Bachmannu, oziroma njegovim pravnim naslednikom; drugo premijo v znesku 52 gld. okrožnemu zdravniku g. Šuntarju v Idriji; tretjo v znesku 42 gld. okrožnemu zdravniku g. Brvarju v Novem Mestu. Dalje izreka c. kr. deželna vlada javno priznanje gg.: dr. Stergarju v Logatcu, dr. Kendi v Vipavi, dr. E. Globočniku v Kranju in M. Oblaku v Litiji, gg. župnikom v Mirni Peči, Črmošnjicah in Višnji Gori in gg. učiteljem Arkotu, Kavčiču, Skaletu in Trostu v postojnskem okraju.

(Za vinorejce.) C. kr. okr. glavarstvo v Krškem nam je poslalo naslednji razglas: C. kr. deželna vlada v Ljubljani je dné 22. septembra t. l. tu sem naznanila ukaz visokega c. k. ministerstva za poljedelstvo z dne 12. septembra t. l., da se bodo pomladi leta 1891 iz državnih trtnic na Spodnjem Avstrijskem, Štajarskem, Kranjskem in Primorskem vinorejcem iz krajev od trtne uši okuženih, rezniki in vkoreninjene trte sledečih ameriškanskih vrst, dokler bode zaloga

izhajala oddavali, in sicer: 1) Tisočreznikov navadne Riparije, Solonis in Jork Madeire po 3 goldinarje; 2) Tisoč reznikov izbrane Riparije, Riparije Portalis, Pailleres in Perrier po 6 goldinarjev; 3) vkoreninjene trte pa brez izjeme po 10 goldinarjev tisoč. Brezplačno se pa bodo rezniki samo izjemno in posebno takrat oddali, kjer bodo hoteli na občinske ali društvene stroške tako imenovane sajenice in v takih krajih napraviti, kjer še takih naprav ni in se more upati, da bode taka naprava najmanj 10 let ostala in da se bode pridobitek iz teh naprav dotičnim vinorejcem oddaval za tisti kup, kakor iz državnih trtnic. Prošnje za trte se morajo zadnji čas do 1. novembra pri glavarstvu v Krškem pismeno ali pa tudi ustno vložiti.

Telegrami.

Dunaj, 7. oktobra. Pri današnji volitvi nižje-avstrijskega veleposestva v deželni zbor so bili izvoljeni liberalni kandidatje.

Beli Grad, 8. oktobra. Povodom slavnosti ki se je vršila predvečerajšnjem na deželi v spomin zmage Rusov in Srbov nad Turki, prišla je od tukajšnjega ruskega zastopnika čestitka.

Rim, 7. oktobra. V pretekli noči sta zadela pri Novari dva vlaka drug ob drugoga. Strojevodja je mrtev, trije pri vlaku poslujoči in štirje popotniki so težko, več drugih pa je lahkó ranjenih.

Bukreš, 7. oktobra. Kralj in prestolonaslednik odpotujeta jutri k vojaškim vajam v Pitešti ter se povrneta 18. oktobra v Sinajo, kamor pride kraljica 19. oktobra.

Pariz, 7. oktobra. Višji vojni svet se je posvetoval včeraj o mnogih načrtih z ozirom na uravnavo branilnega zistema na južnovzhodni meji. Kakor se čuje, bode admiralni svet razpuščen in na njegovo mesto sestavljen mornariški svet.

Carjigrad, 8. oktobra. Na vprašanje turškega poslanika, kedaj pride ruski carjevič v Carjigrad, odgovoril je car, da ne vé, dokler ne bode uravnano grško patriarhatsko vprašanje.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v pred
		urakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	740-6	7-4	brezv.	del. jasno	0-00	
7. u. pop.	738-3	21-4	sl. zap.	del. jasno		
9. u. zveč.	737-7	15-6	zapad	oblačno		
Srednja temperatura 14-8°, za 2-0° nad normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

8. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gld. 10 kr.
Srebrna " 5 1/2 " 100 " " 16% "	89 " 10 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108 " 20 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 65 "
Akeije avstr.-ogerske banke	990 " — "
Kreditne akeije	312 " — "
London	115 " 40 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 12 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 44 "
Nemške marke	56 " 57 1/2 "

Dunajske razstavne srečke à 1 gl.

Le malo jih je še!

11 srečk 10 gld.
6 srečk 5 gl. 50 kr.

Glavni dobitek

50.000

gld. vrednosti.

Žrebanje že 30. oktobra.

Srečke po 1 gld. pri C. C. MAYER-ji v Ljubljani.

(12)